Дапамога

КАРЫСНЫ ТЫДЗЕНЬ

Дзённы цэнтр Чырвонага Крыжа ў Гродне для дзяцей з абмежаванымі магчымасцямі арганізаваў VIII інтэграцыйны лагер для сем'яў, якія выхоўваюць дзяцей з інваліднасцю. У лагеры дзеці могуць знайсці новых сяброў, а іх бацькі — адпачыць ад паўсядзённых бытавых праблем.

Лагер працуе з 15 да 21 жніўня ў аграсядзібе «Каралінскі фальварак Тызенгаўза», размешчанай у маляўнічым месцы за некалькі кіламетраў ад абласнога цэнтра.

— Да ўдзелу мы запрасілі актыўных бацькоў з асаблівымі дзецьмі з ліку сем'яў, якія найбольш маюць патрэбу ў падтрымцы, — патлумачыла **кіраўнік Цэнтра для дзяцей з абмежаванымі магчымасцямі Гродзенскай гарадской арганізацыі БТЧК Інеса ЛАРЫЁНАВА.**

Кожны дзень у лагеры распісаны па гадзінах. Пачынаецца ён з зарадкі і заканчваецца дыскатэкай. На працягу тыдня праходзяць розныя трэнінгі, у тым ліку па навучанні першай дапамозе і здароваму ладу жыцця, псіхасацыяльнай падтрымцы, абілітацыі, а таксама майстар-класы, квэсты, заняткі ёгай, гульні на свежым паветры, творчыя конкурсы і іншае.

Валанцёры Чырвонага Крыжа праводзяць для ўдзельнікаў лагера ўводны навучальны курс гісторыі руху. Магчыма, хтосьці з удзельнікаў захоча далучыцца і дапамагаць іншым па прынцыпе «роўны — роўнаму», а валанцёры і супрацоўнікі Чырвонага Крыжа падчас змены будуць дапамагаць бацькам у доглядзе дзяцей.

Знаходжанне дарослых і дзяцей на адпачынку праходзіць з захаваннем санітарна-супрацьэпідэмічных мерапрыемстваў. Дзякуючы падтрымцы Галоўнага ўпраўлення аховы здароўя Гродзенскага аблвыканкама арганізавана правядзенне экспрэс-тэсціравання на каранавірусную інфекцыю ўсіх удзельнікаў лагера.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Сямейны капітал

ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ ДАКАЗАНА

Для шматдзетных сем'яў адкрыта ўжо больш за 100 тысяч дэпазітных рахункаў «Сямейны капітал», паведамілі ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны. Так, на 1 жніўня 2021 года адкрыта ўжо 102 250 дэпазітных рахункаў.

Па праграме «Сямейны капітал» 2015—2019 гадоў для шматдзетных сем'яў адкрыта 82 427 дэпазітных рахункаў на суму 824,3 мільёна долараў.

Памер прызначанай у мінулую пяцігодку сумы складаў 10 тысяч долараў у эквіваленце для шматдзетных сем'яў, у якіх трэцяе або наступнае дзіця нарадзілася (усыноўлена, удачарона) у перыяд з 1 студзеня 2015 года да 31 снежня 2019 года ўключна. Звярнуцца па прызначэнне сямейнага капіталу можна было да 30 чэрвеня 2020 года ўключна — не пазней за шэсць месяцаў з дня нараджэння (усынаўлення, удачарэння) трэцяга дзіцяці або наступных дзяцей.

Па праграме 2020—2024 гадоў для шматдзетных сем'яў адкрыта 19 823 дэпазітныя рахункі на суму Br452,5 мільёна. У новай пяцігодцы сямейны капітал прызначаецца шматдзетным сем'ям, у якіх трэцяе або наступнае дзіця нарадзілася (усыноўлена, удачарона) з 1 студзеня 2020 года да 31 снежня 2024 года ўключна. У 2020 годзе памер сямейнага капіталу складаў Br22,5 тысячы, а з 1 студзеня 2021 года павысіўся да Br23 737,5.

Вядома, што сродкамі сямейнага капіталу можна распарадзіцца датэрмінова. На 1 жніўня гэтага года на датэрміновае распараджэнне сродкамі пададзена 40 189 заяў. З іх на паляпшэнне жыллёвых умоў — 35 842 (89 %), на атрыманне адукацыі — 1811 (5 %), на атрыманне медыцынскіх паслуг — 2536 (6 %). Прынята 38 067 рашэнняў аб датэрміновым распараджэнні сродкамі сямейнага капіталу.

Дарэчы, вынікі першай пяцігадовай праграмы сямейнага капіталу даказалі яе эфектыўнасць. Тэмп росту колькасці дзяцей, народжаных трэцімі і наступнымі за перыяд праграмы, склаў 140 працэнтаў у параўнанні з перыядам 2010—2014 гадоў.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Ёсць пытанне

ДАБРЫНЯ СУПРАЦЬ БУЛІНГУ

У беларускіх школах будуюць сяброўскае асяроддзе

Праект, скіраваны на змяншэнне ў школах колькасці канфліктаў сярод вучняў і прадухіленне сітуацыі булінгу і фізічнага і псіхалагічнага ціску, працуе ўжо год. Апрабаваная ў Харватыі, Сербіі, Чарнагорыі і Балгарыі мадэль дапамагла напалову зменшыць узровень гвалту ва ўстановах гэтых краін, а булінг — на тры чвэрці. Пра выніку ўкаранення ў Беларусі харвацкай мадэлі, якую ў межах эксперымента на працягу пяці гадоў рэалізоўваюць у 26 школах краіны Дзіцячы фонд ААН (ЮНІСЕФ) і Міністэрства адукацыі, расказалі эксперты.

Камфортны клімат для ўсіх

Мэта праекта па стварэнні мадэлі «Сяброўскае і падтрымліваючае асяроддзе ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі», які будзе ўкараняцца ў айчынных школах да 2025 года, — зрабіць псіхалагічныя ўмовы для навучання школьнікаў як мага больш спрыяльнымі. Прынамсі, вялікую працу па адаптацыі мадэлі правялі спецыялісты Інстытута псіхалогіі БДПУ і Рэспубліканскага цэнтра псіхалагічнай дапамогі БДПУ, заўважыў **Аляксандр ЖУК, рэктар БДПУ:**

— Распрацаваны дапаможнік для педработнікаў школ. Па праграме «Бяспечнае і падтрымліваючае асяроддзе ў школах» абучаны ментары і спецыялісты сацыяльна-псіхалагічных службаў, а сама яна пратэсціравана ў пяці школах. Беларуская версія праграмы прэзентавана для дзяржаўных устаноў адукацыі — для магчымага ўключэння асобных модуляў у праграмы падрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі педработнікаў.

Вынікі праекта арганізатары бачаць у фарміраванні ўзаемнай павагі ў вучняў, устаноўцы сістэмы правіл і маніторынгу іх выканання. Чакаецца, што ў працэс прафілактыкі гвалту сярод аднагодкаў уключацца бацькі, настаўнікі і мясцовыя ўлады. Мяркуецца таксама, што ва ўстановах адукацыі будзе створаны камфортны клімат для ўсіх. Праект важны таксама для аднаўлення педагагічнай адукацыі ў краіне ў галіне ўстойлівага развіцця да 2030 года, упэўнены рэктар:

— Місія ўніверсітэтаў — падрыхтаваць педагогаў, якія змогуць выхаваць моладзь з гуманістычным светапоглядам, крытычным, сацыяльна і экалагічна арыентаваным мысленнем і актыўнай грамадскай пазіцыяй. Рэаліі патрабуюць стварэння сяброўскіх дзіцяча-дарослых супольнасцяў як галоўнага механізму фарміравання новых сацыяльных практык у адукацыйнай прасторы.

Падчас другога года дзеяння праграмы, якая распачата ў 2000-м, мяркуецца замацаваць напрацаваныя вынікі, а на трэці — далучыць да эксперымента новыя школы, падкрэслівае **Алена ГАЛАЎНЁВА, намеснік начальніка ўпраўлення сацыяльнай, выхаваўчай і ідэалагічнай работы і маладзёжнай палітыкі Міністэрства адукацыі:**

— Міністэрства мае на мэце стварэнне бяспечнага і сяброўскага асяроддзя ў школе для кожнага дзіцяці, незалежна ад асаблівасцяў яго псіхафізічнага развіцця і ўзроўню ведаў. Будзе ўдасканальвацца работа з ментарамі і павялічвацца іх колькасць. Мэтазгодна, пэўна, унутры кожнай установы гадаваць свайго ментара, незалежна ад яго пасады. Галоўнае, каб да яго са сваёй праблемай мог падысці кожны навучэнец.

Амбіцыйныя планы

Напачатку былі амбіцыйныя планы пачаць рэалізацыю праекта адразу ў сотні беларускіх школ у першы ж год, аднак немагчыма было знайсці столькі валанцёраў для работы, заўважыла **Таня РАДАЧАЙ, прадстаўнік ЮНІСЕФ у Беларусі.** Акрамя таго, многія проста не верылі, што булінг — сур'ёзная праблема, ці папросту закрывалі на гэта вочы. Аднак знайшліся школьнікі, якіх вельмі зацікавіла гэтая праблема, і якія з ёй сутыкаліся, і якім трэба было дапамагчы справіцца з праявамі стыгматызацыі. Давялося працаваць і з бацькамі, дзеці якіх сутыкаліся з булінгам і цкаваннем і якія дапускалі памылкі ў вырашэнні гэтых праблем.

— Важна паўтараць назапашаныя і створаныя практыкі з году ў год, каб дасягнуць станоўчых вынікаў у супрацьдзеянні гвалту з кожным новым пакаленнем вучняў і настаўнікаў.

Яна выказала спадзяванне, што ў Беларусі будзе створана адаптаваная мадэль, якая пасля будзе прымяняцца ў большай колькасці школ.

— Аднак не існуе ідэальных парад для розных сітуацый, таму неабходна рыхтавацца да таго, што заўжды трэба будзе ствараць нешта новае для вырашэння праблем, з якімі будуць сутыкацца дзеці і ў рэальным свеце, і ў анлайн-прасторы. І трэба навучыць дзяцей расказваць пра праблемы, якія з інтэрнэтных пераходзяць у рэальнае асяроддзе, і добра, калі ў школе і дома ёсць людзі, якім яны могуць давяраць. Год, за які рэалізоўваецца праект, ужо паказаў, з якімі праблемамі ў адносінах рэальна сутыкаюцца школьнікі і ментары.

«Дыягностыка» пытання

Сем крокаў харвацкай мадэлі айчынныя спецыялісты перапрацавалі пад беларускія рэаліі. Вельмі важна было вызначыць сэнс ідэі для яе паспяховай рэалізацыі, расказала пра работу над айчыннай мадэллю праекта **Ала МУЗЫЧЭНКА, загадчык кафедры псіхалогіі адукацыі і развіцця асобы Інстытута псіхалогіі БДПУ, кіраўнік праекта.**

Важна было ўсё: і падрыхтоўка рэкламнай прадукцыі для візуалізацыі прасторы ў школах, каб яна не стала проста звыклай выявай, якая не мае сэнсавай нагрузкі, і значкі, якія транслююць ідэю таго, што сіла ў дабрыні. Да мерапрыемстваў далучалі і выпускнікоў школ, якія ўжо з пункту гледжання бацькоў выказвалі свае думкі і бачанне праблемы.

— З дапамогай ЮНІСЕФ ментары і валанцёры (старшакласнікі гэтых жа школ) праводзілі адкрытыя ўрокі на тэму супрацьдзеяння булінгу па прынцыпе «роўны навучае роўнага». Правялі конкурс-трэнінг па тэхналогіі АПШЫФТ «Пошук рашэнняў для супрацьдзеяння булінгу ў школьным асяроддзі», дзе кожная школа прапанавала сваё бачанне прымянення інструментаў для вырашэння праблемы, — расказала яна. — *Былі надрукаваны буклеты і распрацаваны метадычныя рэкамендацыі, як іх выкарыстоўваць, якія гульні і дыскусіі арганізаваць, каб перадаць інфармацыю іншым. Пазней праводзілі дыягностыку сітуацый і нават асобных навучэнцаў, якія аказаліся ў праблемным становішчы, каб вызначыць, каму дзіця гатовае давяраць, якія агрэсары ёсць у класе.*

Якога полу агрэсар?

Праваднік ідэй праектаў у кожнай установе, дзе праходзіць эксперымент, — ментар, які, як правіла, не працуе ў школе, таму мае больш нейтральны і кампетэнтны погляд. Аднак ёсць і тыя, хто ведае працэс знутры і з'яўляецца не знешнім, а ўнутраным ментарам. З такіх — **Людміла ЖУКОЎСКАЯ, педагог-псіхолаг сярэдняй школы № 125 г. Мінска:**

— У ініцыятыўнай групе нашай школы восем педагогаў, кожны з якіх склаў індывідуальны план работы ў межах праекта. Трэба было патлумачыць і расказаць усяму калектыву школы пра рэалізацыю праекта. Трэба было прыцягнуць таксама ўсіх класных кіраўнікоў, а яшчэ патлумачыць бацькам, што гэта за праект. А стаўленне апошніх да школы вельмі рознае. Ёсць нават тыя, хто ўпэўнены: менавіта школа — галоўны булер, і праблемы ўзнікаюць менавіта тут, незалежна ад сітуацыі ў сям'і.

На старце праграмы шляхам анкетавання 201 навучэнца (сярод жадаючых) 5—9-х класаў (124 хлопчыкі і 77 дзяўчынак) даследавалі актуальны стан суполкі навучэнцаў школы. Па выніках атрымалася, што ў школе 26 % агрэсараў (большасць хлопчыкі) і 6 % ахвяр.

— Такі паказчык — прыкладна адзін агрэсар на клас, што не так і кепска, аднак паказвае, што прафілактыка булінгу — найлепшая мера. Штомесяц работу абагульнялі. Плюс быў у тым, што я магла звярнуцца ў любы час да бацькоў і настаўнікаў, мінус — у тым, што некаторыя намагаліся перакласці ўсю работу на мяне.

За год правялі шмат трэнінгаў з настаўнікамі, заняткаў па фарміраванні адэкватнай самаацэнкі і развіцці талерантнасці і самапазнання з вучнямі 5—10-х класаў.

Напрыканцы года правялі паўторнае анкетаванне ўжо сярод 402 вучняў: 226 хлопчыкаў і 176 дзяўчынак. Асобна былі адабраныя падлеткі, якія паказалі агрэсіўныя і змешаныя паводзіны ў папярэднім даследаванні (82 чалавекі ва ўзросце ад 11 да 15 гадоў: 21 дзяўчынка, 61 хлопчык). Атрымалася, што агрэсарамі паказалі сябе 57 % дзяўчынак і 58 % хлопчыкаў, так што гендарная прыналежнасць ролі не іграе, падсумавала ментар.

Каб разам справіцца з булінгам, трэба каб школьнікі, настаўнікі і бацькі не толькі разумелі праблему, але і хацелі ад яе пазбавіцца і палепшыць школьнае жыццё.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.